

تمهیدهای ویژه چهره پردازی

اهداف: در پایان این فصل از هنرجو انتظار می‌رود که:

- ۱- انواع زخم، جراحت و ورم‌های مختلف روی بدن، به ویژه صورت را توضیح دهد.
- ۲- مواد و ابزار ساخت انواع زخم، جراحت و ورم‌ها را بیان کند.
- ۳- یک مورد زخم یا جراحت یا ورم را ایجاد کند.
- ۴- انواع بریدگی و شکاف را در بدن و چهره توضیح دهد.
- ۵- مواد و ابزار ساخت بریدگی و شکاف در بدن یا چهره را شرح دهد.
- ۶- یک مورد بریدگی یا شکاف در بدن یا صورت ایجاد کند.
- ۷- بیماری‌هایی را که ممکن است بر اثر استفاده از مواد چهره‌پردازی تولید شود شرح دهد.

۱-۱- مواد و ابزار ایجاد ورم‌ها، بریدگی‌ها و زخم‌ها

مواد لازم:

الف) لاتکس ب) خمیر پلاستو ج) تیوپلاست د) او.اس.پی.ی ه) پودر ژلاتین و) خون روشن و تیره ز) فن ح) جعبه رنگ (۱۲ رنگ) ط) چسب ی) روغن بادام ک) الکل ل) پودر م) شیرپاک کن ن) صابون ق) دستمال کاغذی.

ابزار مورد نیاز:

الف) قلم مو ب) قلم موی گرد پُر برای پودر ج) قیچی کوچک د) چوب بگت ه) روپوش

۱-۲- انواع زخم و بریدگی

امروزه برای ساختن انواع زخم، سوختگی، بریدگی در نمایش، سینما و تلویزیون، کار از طریق قالب‌گیری با مواد مختلف انجام می‌پذیرد.

۱-۲-۱- روش کار با مایع لاتکس: روی یک قطعه شیشه ۵۰ در ۵ سانتی متر با خمیر مجسمه‌سازی کودکان (چنانچه خمیر سفت باشد، آن را با کمی وازلین ورز دهید تا نرم شود) زخم، سوختگی، بریدگی را بسازید. هر چه بیشتر روی ساخت با خمیر دقت نمایید کار شما طبیعی‌تر جلوه خواهد نمود. برای نمونه، تکه‌ای از خمیر را با نوک انگشتان به روی شیشه بخوابانید و آن را به شکل طویل درآوردید (مدل، بستگی به طرح زخم یا بریدگی دارد). سپس اطراف خمیر را با شیشه، مماس و یکدست کنید. با ته قلم موی ظریف یا با نوک قیچی ظریف، وسط خمیر را بشکافید و مدل دهید و بعد از آماده شدن روی آن، داخل شکاف را با کمی وازلین چرب کنید. سپس مایع لاتکس را در ظرف کوچکی ریخته با قلم مویی که از قبل آن را به مایع ظرفشویی آغشته نموده‌اید، داخل لاتکس برده و روی خمیر بمالید. این کار را می‌توانید با اسفنج کوچکی انجام دهید. سپس با باد سرد سشوار آن را خشک کنید. پس از خشک کردن، کمی پودر تالک با قلم موی گرد پُر مو به آن بزنید. سپس دوباره لاتکس بمالید و خشک کنید و پودر بزنید. این کار را سه بار تکرار کنید (استفاده از لایه‌های لاتکس بستگی به غلظت آن دارد). پس از خشک شدن، آن را از قالب جدا و رنگ‌آمیزی نمایید. رنگی که به کار می‌برید باید تبدیل به رنگ مایع روغنی شود تا بهتر به خورد لاتکس برود. رنگ داخل زخم یا بریدگی، به رنگ خون قرمز و کناره‌های بریدگی به رنگ قرمز تیره و زرشکی که پس از فون زدن به چهره، با چسب چهره پردازی به چهره بازیگر چسبانده می‌شود.

۱-۲-۲- تیوپلاست: مایع چسبناکی است که برای درست کردن

بریدگی، تیر خوردگی و غیره به کار می‌رود. با قرار دادن کمی از آن بر روی محل، کمی صبر کنید سپس با چوب بگت به آن مدل دهید. آن را می‌توانید گود کنید و یا به شکل گرد بگذارید. وسط آن را با چوب بگت گود کنید و تیر خوردگی را به وجود آورید. دقت کنید که اطراف این نوع چسب خوب با پوست مماس شود و سپس آن را رنگ‌آمیزی نمایید.

۱-۲-۳- او.اس.پی.ی: مایعی است که برای پیر کردن چهره در سینما

به کار می‌رود. با این مایع می‌توان آثار سوختگی را بر چهره بوجود آورد و نیز تاول، تاول کامل و یا تاولی که ترکیده است. در ایجاد تاول، چنانچه مایع او.اس.پی.ی کمی سفت شده باشد جلوه‌ای طبیعی‌تر خواهد داشت (تصویر ۱-۱).

۱-۲-۴- پودر ژلاتین و پنبه: پودر ژلاتین را در ظرفی کوچک

تصویر ۱-۱

بریزید، آب به آن اضافه کنید، روی آتش بگذارید و هم بزنید تا پودر در آب حل شود. سپس آن را از روی آتش برداشته، پرزهای پنبه را از هم جدا کرده در ظرف بریزید و هم بزنید. ولرم که شد هر نوع زخم تازه و کهنه، سوختگی تازه و کهنه و غیره را می توان بر روی چهره درست کرد. پس از ایجاد زخم، روی آن را رنگ آمیزی نمایید.

۱۰-۲-۵- خمیر پلاستو: این خمیر در گذشته کاربرد بسیار در چهره پردازی داشت، مانند ساخت حجم های نامتعادل بر چهره، مثل بینی، چانه و غیره. امروزه حجم سازی با مایع لاتکس جای این خمیر را گرفته است. امروزه از این خمیر بیشتر برای پوشاندن ابروها استفاده می شود تا ایجاد حجم های نامتعادل. برای ساختن زخم با خمیر پلاستو، ابتدا به روی محل چسب زده، مقدار کمی پرز پنبه می چسبانید، سپس خمیر را با وازلین نرم نموده، به مدل دلخواه بر روی چسب و پرز بچسبانید و به آن فرم دهید. این خمیر بیشتر برای ایجاد زخم های کهنه مناسب است. زخم های کهنه با رنگ سبز کدر، دودی، صورتی کم رنگ کدر و غیره رنگ آمیزی می شود.

۱۰-۲-۶- لاتکس و پنبه: بر روی چهره بازیگر، محل زخم، سوختگی یا بریدگی را چسب چهره پردازی زده، سپس تکه ای از پنبه جدا کرده و شکل می دهید. شکل دادن بستگی کامل به نوع زخم، سوختگی و غیره دارد. برای زخم، پنبه را با پرزهای نامرتب و برای تیر خوردگی پنبه را به حالت گرد در آورید. برای سوختگی، پنبه به شکل شیارهای عمودی بزرگ و کوچک از زیر چشم، روی گونه تا فک کار می شود. باید دقت شود که اطراف پنبه نازک شود. برای چسباندن کافی است اسفنج نمناک به محل زده که در این صورت پنبه بر روی پوست می چسبد. سپس مایع لاتکس بر روی پنبه زده می شود.

تصویر ۲-۱

برای سوختگی که شیارهای عمودی نامرتب کار کرده اید، دقت شود که دارای حجم هایی باشد و پس از مالیدن لاتکس بر آن، حجم و گودی ها حفظ شود. لای بعضی از قسمت های گود شده، نان خشک کوبیده شده بزنید و برای رنگ آمیزی، روی قسمت های نان خشک را رنگ زرشکی بسیار تیره به کار برید و قسمت های دیگر را با زرشکی روشن، خون روشن و تیره و اطراف آن را با زرشکی کم رنگ کار کنید. برای زخم های خشک، نخست روی محل مورد نظر را چسب زده سپس به روی آن قسمت، خرده نان پاشیده و آن را به رنگ قهوه ای قرمز در آورید، سپس دور زخم خشک را با رنگ زرشکی بسیار کم رنگ کار کنید.

۱۰-۲-۷- جای انگشت بریده: بازیگر انگشت سبابه را پنهان می سازد. بر روی بند انگشت، کمی چسب مالیده سپس پرزهای پنبه را به ناحیه اطراف بند انگشت و کمی داخل آن بچسبانید. بعد بر روی آن لاتکس بزنید. پس از خشک شدن، اطراف بریدگی را رنگ زرشکی زده و داخل آن را به رنگ خون قرمز رنگ آمیزی کنید. با رنگ روشنی که به وسط بریدگی می زنید، توهم استخوان انگشت را ایجاد خواهید کرد. دست بریده نیز به همین طریق کار می شود و تنها از پنبه بیشتری استفاده می شود. دست از آرنج قطع شده و پای از زانو بریده شده هم به همین شکل کار می شود. با این تفاوت که پنبه، لاتکس و رنگ بیشتری استفاده می شود. تکه های کار شده از آرنج و پا جدا می شود. هر شب پس از اتمام اجرای نمایش، چسببند و ترمیم می گردد. کارهای فوق برای نمایش هایی با موضوع جنگ مناسب است (تصویر ۲-۱۰).

۱۰-۲-۸- کبودی (چشم مشمت خورده): چنانچه بخواهید اطراف چشم

تصویر ۳-۱

را کبود نشان دهید، ابتدا زیر ابرو و پایین چشم را مقداری رنگ سفید زده و پخش می‌کنید. این عمل علاوه بر ایجاد حجم و تورم در اطراف چشم، آن ناحیه را از نظر رنگی به سمت کبودی سوق می‌دهد. در مرحله بعد، رنگ زرشکی، آبی و خاکستری تیره را با فون مخلوط کرده، به طور نامنظم در اطراف رنگ سفید گذاشته و پخش می‌کنید. اگر از کبودی مدتی گذشته باشد، کمی رنگ زرد کدر یا سبز را به رنگ‌های گفته شده اضافه می‌کنید. جهت قرمز جلوه دادن چشم می‌توان داخل پلک را با مداد قرمز رنگ کرد (تصویر ۳-۱).

۳-۱- بیماری‌های پوستی و تاول‌ها

چون پوست چهره، بار الکتریکی منفی دارد و ذرات معلق در هوا، بار الکتریکی

مثبت، از این رو یکدیگر را جذب می‌کنند، به خصوص پودرها و سایر مواد آرایش که پوست را کثیف می‌کنند و منافذهای آن را مسدود می‌سازند. آب و صابون به تنهایی برای بیرون آوردن این ذرات کافی نیستند، بلکه باید موادی به کار برد که ترکیبات رنگی این پودرها و جرم‌های پوست را بگیرند و آنها را بیرون بکشند. شیرهای زیبایی پاک‌کننده که در آن چربی وجود ندارد، برای پاک کردن روزانه پوست مفید است و باید از آن استفاده شود.

۳-۱-۱ تبخال: تبخال، عارضه‌ای است که حس سوختگی در موضع پوست ایجاد می‌کند. آزار با پیدایش یک برجستگی و سپس ایجاد حباب‌هایی روی آن شروع می‌شود (در گوشه لب، زیر بینی و گوشه چشم) و بعد از ۴۸ ساعت ترشح، پوسته غشایی که اغلب زرد رنگ است، تشکیل می‌دهد. شروع این بیماری با آنفلوآنزا، تب، عفونت‌های تنفسی، اختلالات گوارشی، ناراحتی‌های عصبی و هیجانات روحی است. بعضی افراد در برابر تبخال، حساس‌اند و اغلب دچار آن می‌شوند. در این افراد، تبخال مزمن می‌شود و با حمله‌های تب همراه است. مدت بیماری چهار تا پنج روز و گاه بیشتر طول می‌کشد. پس از درمان، غشای آن می‌افتد و اثری از آن به جای نمی‌ماند. این حساسیت واگیر ندارد. برای درمان باید از به کار بردن داروهایی که باعث پایین آمدن مقاومت بدن می‌شود استفاده نکرد. به شکل موضعی هم داروهای ترمیم و تقویت نسجی به کار نبرد. چهره‌پرداز در مواجهه با این بیماری، از کار بر روی قسمت‌های آسیب‌دیده، باید جداً خودداری کند تا بیماری شدت نیابد.

۳-۱-۲ زرد زخم: عارضه‌ای است که محل آن بیشتر روی چهره است. بیماری ابتدا به شکل برجستگی قرمز رنگ و تاولی است که سریعاً چرکی می‌شود. سپس پاره می‌گردد، ترشحات به تدریج سفت می‌شود و دلمه تولید می‌کند بی‌آن که از خود، اثر جوش باقی بگذارد. زرد زخم در هر سنی ممکن است دیده شود. لیکن کودکان بیش از همه در معرض ابتلا هستند. این بیماری بسیار واگیردار است. آلودگی وسایل چهره‌پردازی اعم از اسفنج فن و یا قلم موها می‌تواند سبب گسترش این بیماری در بین بازیگران گردد. برای درمان باید محل مربوطه را کاملاً پاک و ضدعفونی کرد و از کرم‌های آنتی‌بیوتیک و آنتی‌سپتیک استفاده کرد.

۳-۱-۳ عارضه‌های لب: ورم لب همیشه با نشانه‌های مخصوصی که بیمار حس می‌کند ظاهر می‌شود که عبارتند از: خارش، سوزش، فشار و درد و قرمز شدن لب که باعث ورم و خشکی آن شده و داغمه و شیارهایی که بی‌اندازه دردناک است را تولید می‌کند. اغلب، ورم لب به پوست اطراف می‌رسد و باعث ورم و قرمزی می‌شود. آنچه باعث این آزار می‌شود، استفاده از روژلب، پودر، خمیردندان، اغذیه مختلف، توتون، تنباکو، باد، آفتاب و قارچ هستند.

اگزمای لب: این عارضه در لب زیاد است و به شکل حاد نمایان می‌گردد و با قرمزی شدید همراه است. ورم باعث تغییر شکل لب می‌شود و اگر درمان نگردد، ممکن است به اگزمای مزمن تبدیل شود. بعضی از اشخاص از روی عادت، لب خود را با دندان می‌گزند و همواره آن را مرطوب نگه می‌دارند. همین امر ممکن است (به واسطه تحریک دائمی و تر شدن لب با زبان) تولید تحریکات یا اگزمای لب کند. گاه استفاده از روژلب (به جهت آن که لب تحتانی به مقدار زیاد به آن آغشته می‌گردد) تولید ورم می‌کند، و در بیشتر اوقات در نتیجه عوض کردن روژلب و مواد دیگر، ورم تولید می‌شود. عفونت‌های میکروبی نیز ممکن است در لب متمرکز شود. این عفونت‌ها ابتدا خراش‌هایی در شکاف بین دو لب تولید کرده که همیشه مزمن، با قرمزی و کلفتی پوست همراهند. سپس پوسته‌های کلفت و یاریز و نازک ایجاد می‌کند. برای درمان، مواد آرایش و روژلب باید مصرف نشود، و پس از مدتی، نوع آنها عوض شود.

۳-۴-۱- آلرژی: آلرژی یعنی تغییر حالت بافت‌های بدن نسبت به یک ماده مخصوص، که به صورت حساسیت بروز می‌نماید. آلرژی ممکن است در نتیجه استعمال بعضی داروها، سرم‌ها، کرم‌ها و مواد آرایش حاصل شود و یا در نتیجه عوامل فیزیکی مانند پروت، حرارت، نور خورشید و یا استرس‌های عصبی ایجاد شود. عکس‌العمل بافت‌های گوناگون برای ایجاد آلرژی در بعضی موارد ارثی و فامیلی است ولی در هر دوره از زندگی هم ممکن است آلرژی مشاهده شود که اکتسابی است.

۳-۵-۱۰- لک ریل: این نوع لک در اثر استعمال مواد آرایش از قبیل کرم پودر و یا پودر جامد و اسانس‌هایی که در بعضی از کرم‌ها وجود دارد پدید می‌آید. لک مزبور ممکن است تمام یا قسمتی از سطح بدن را بپوشاند ولی کومدون‌های شاخی ممکن است به مقدار کم دیده شود و یا اصلاً وجود نداشته باشد. این لک بیشتر در محل صورت، پیشانی، شقیقه، گونه‌ها، گردن و سینه که محل مصرف ماده آرایش می‌باشد مشاهده شده است. لک‌ها به تدریج منتشر می‌شود و به صورت شبکه‌ای گسترش می‌یابد. تنها راه درمان آن، قطع استفاده مواد آرایش و استعمال از کرم‌های ضد لک است.

آزمون های فصل دهم

- ۱- مواد ساختن زخم ها را شرح دهید
- ۲- تیوپلاست چیست؟
- ۳- او اس بی چیست؟
- ۴- چگونه ساختن زخم با پنبه و بودر ژلاتین را شرح دهید
- ۵- خمیر پلاستو چیست و به چه منظوری استفاده می گردد؟
- ۶- جای انگشت قطع شده چگونه کار می شود؟
- ۷- آگزمای لب چیست و شایع ترین علت ایجاد آن را توضیح دهید
- ۸- زرد زخم چیست و راه پیشگیری از سرایت آن را در چهره پردازی توضیح دهید
- ۹- آلرژی را توضیح دهید
- ۱- چهره پرداز، در هنگام مواجهه با بازیگری که تیخال دارد چگونه عمل می نماید؟

منابع

- ۱- اسلین، مارتین، نمایش چیست، شیرین تعاونی (خالقی)، نمایش، چاپ اول، ۱۳۶۱.
- ۲- آیدین، حسین، طب و زیبایی، ۱۳۵۰.
- ۳- حسینی، ناصر، تئاتر معاصر اروپا، جلد اول، ۱۳۷۷.
- ۴- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا.
- ۵- سولانژ و دیگران، نمایش ژاپنی زنده هزار ساله، سهیلا نجم، چاپ اول، ۱۳۷۰.
- ۶- کیندرمن، هانیس، تئاتر قرون وسطی، سعید فرهودی، جلد سوم، موسسه تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۸.
- ۷- کیندرمن، هانیس، تاریخ تئاتر اروپا، سعید فرهودی، جلد اول، ۱۳۶۵.
- ۸- معین، محمد، فرهنگ معین، امیرکبیر، چاپ هشتم، ۱۳۷۱.
- ۹- میهن، مهین، گریم برای تئاتر، جهاد دانشگاهی، چاپ هشتم، ۱۳۸۹.
- ۱۰- هولتن، اورلی، مقدمه بر تئاتر/ آینه طبیعت، محبوبه مهاجر، سروش، چاپ اول، ۱۳۶۴.

Beri, Gabreilla-Masken Selbst Herstellen-ECON Ratgeber-1986

Corson, Richard, Stage Makeup, 1990

Dictionner Emile Littere

Dominique de laPorte des vaux-Masques aux quatre saisons-Fleurus idees-1988

Encyclopedia Grand Larusse-

Evans Cheryl, Paula Borton, Lan McNee-Les Deguisements-Usborne-1993

Gaisse G & Robin J, Maquillages et perrveques, 1945

Merin, Oto bihalji-Masks-Thames and Hudson 1971

Montmoulineix, Sylvie-Masque d, Animaux-Fleurus idees-1994

Sobotta-Atlas of Human Anatomy-Urban& Schwarzenberg-Munich-1982

Strub, Werner-Masques-1988

WWW khabarfarsi com

WWW mosaicartsorcee com

WWW Hanigaol-ilam blogfa com

Ysbeau, A, Le corps humain revelateur de la personnalite, 1975

